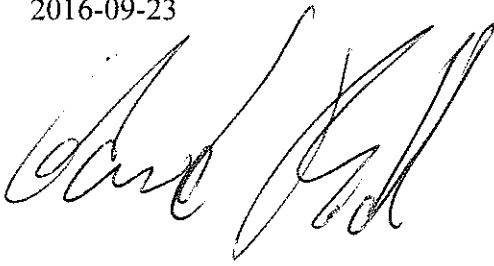

Edward Riedl (M)
2016-09-23

Konstitutionsutskottet

Ink 2016 -09- 23

Dnr 85-2016/17

Regeringens direktiv till Trafikverket inför den nationella transportinfrastrukturplanen 2018 – 2029

Infrastrukturminister Anna Johansson har genom uttalanden i media gett sken av att det inte finns någon risk för att infrastrukturprojekt, som inte har påbörjats eller upphandlats men som ingår i den nationella transportinfrastrukturplanen, stoppas som ett resultat av regeringens nya direktiv till Trafikverket. Om hennes uttalanden hade varit korrekta hade det inneburit att de nya direktiven inte fyllt någon funktion. Antingen är direktiven till Trafikverket meningslösa eller så har direktiven en faktisk betydelse och då riskerar infrastrukturprojekt att stoppas som ett resultat av dem. Det skulle innebära att ministerns uttalanden kan ifrågasättas mot bakgrund av den konstitutionella praxis som har vuxit fram om vikten av att ministrars uttalanden är korrekta. Ministerns uttalande kan även ses som ett direktiv till Trafikverket, vilket står i strid med tidigare direktiv som regeringen givit till Trafikverket. Under 2005 riktade KU kritik mot den dåvarande skolministern Ibrahim Baylan för ett offentligt uttalande som KU ansåg kunde "uppfattas som ett direktiv till en myndighet".

Inför höstens infrastrukturproposition har Trafikverket fått i uppdrag att ta fram ett inriktningsunderlag åt regeringen. I direktiven till Trafikverket från regeringen inför denna process framkommer det att icke påbörjade projekt i den nationella planen för 2014-2025 ska omprövas utifrån nya kriterier om bl.a. klimatpåverkan. De exakta skrivningarna i direktiven lyder:

"Inriktningsunderlaget ska omfatta tre analyser:

- hur inriktningen för transportinfrastrukturen bör se ut om trafiken utvecklas enligt Trafikverkets prognos utifrån hittills beslutad politik,*
- hur inriktningen för transportinfrastrukturen bör se ut om trafiken utvecklas enligt Trafikverkets prognos med hittills beslutade och aviserade åtgärder, samt*
- hur inriktningen för transportinfrastrukturen bör se ut om trafiken utvecklas enligt Trafikverkets prognos med antaganden om ytterligare styrmedel och åtgärder för att kostnadseffektivt minska transportsystemets utsläpp av växthusgaser."*

"Trafikverket ska redovisa en bedömning av om objekt i gällande nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för perioden 2014–2025 påverkas på något betydande sätt av de förutsättningar som gäller för inriktningsanalyserna. Objekt där upphandling av byggtreprenad påbörjats ska inte omfattas av bedömningen."

"Trafikverket ska så långt det är möjligt använda sig av kvalitetssäkrat underlag, t.ex. samhällsekonomiska värderingar enligt Trafikverkets arbetsgrupp för samhällsekonomiska kalkyl- och analysmetoder inom transportområdet (ASEK) men också för miljökonsekvenser och sociala konsekvenser etc."

Trafikverket har tagit regeringens direktiv i beaktning och tolkat dessa som att alla projekt där upphandlingen inte börjats ska utvärderas utifrån nya direktiv. Detta har även bekräftats av Trafikverket när uppgifterna om regeringens nya direktiv framkommit i media. Bland annat har Trafikverkets presschef Bengt Olsson sagt följande till SVT i Västerbotten den 8 september 2016:

"Vi fick i uppdrag av regeringen att se över projekten i den nationella planen. Nästa år kommer Trafikverket att lägga fram förslag på förändringar av planen till regeringen som sedan tar slutlig ställning till förslaget."

"Det här är nytt för oss att miljökonsekvenserna så tydligt ska vägas in i planeringen."

Olsson uttalade sig med anledning av att SVT i Västerbotten rapporterat om att vägprojektet Västra Länken kunde vara föremål för en ny utvärdering utifrån regeringens nya direktiv. Detta förnekades dock av infrastrukturminister Anna Johansson i ett uttalande till Västerbottens folkblad den 13 september 2016.

På frågan om det finns anledning att tro att Västra Länken kommer att stoppas svarar Anna Johansson: *"Nej, det finns absolut inget som pekar på det"*

Hon förklarar sedan vidare att regeringen inte har gett något uppdrag till Trafikverket att se över Västra Länken och inte något annat beslutat projekt heller. Däremot har Trafikverket ett allmänt uppdrag att se över om det finns projekt som inte är relevanta när en ny plan görs: *"Finns det sådana projekt är det naturligt att titta på dem."* Ministern bedömer dock att så inte är fallet med Västra Länken.

Jag begär att konstitutionsutskottet i ljuset av detta granskar regeringens kommunikation kring de nya direktiv som regeringen givit till Trafikverket i inriktningsunderlaget för kommande nationella transportinfrastrukturplan samt om infrastrukturminister Anna Johanssons uttalanden kan anses stå i strid med konstitutionsutskottets praxis om vikten av att ministrars uttalanden är korrekta samt om förbudet mot en minister att ge direktiv till en myndighet.

Länk till SVT i Västerbotten:

<http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/bygget-av-vastra-lanken-kan-stoppas-helt>
<http://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/kraver-svar-om-vastra-lanken>

Länk till Västerbottens Folkblad:

<http://www.folkbladet.nu/plus/1689020/ministern-svarar-om-vastra-lanken>

Länk till SVT om KU-ärende från 2005:

<http://www.svt.se/nyheter/inrikes/ku-prickar-skolministern-och-persson?gmenu=search>